

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ
(Ως προς τη μειοψηφία)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 16 ΕΑΔΗΣΥ/2023

(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 10 Φεβρουαρίου 2023, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10:00 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε σε συνεδρίαση η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής και «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ»), μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου,

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα, (μέσω τηλεδιάσκεψης),

Δημήτριος Χανής.

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη,

Αδάμ Καραγλάνης, (μέσω τηλεδιάσκεψης),

Βασιλική Σκαρτσούνη,

Δημήτριος Σταθακόπουλος, (μέσω τηλεδιάσκεψης).

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Ζωή Μεταξιώτου, Χημικός Μηχανικός, PhD Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ, υπάλληλος Αυτοτελούς Γραφείου Θεσσαλονίκης.

Η συζήτηση της υπόθεσης εκκίνησε στις 8 Φεβρουαρίου, συνεχίστηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2023 και ολοκληρώθηκε κατά την ανωτέρω συνεδρίαση. Κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων συνεδριάσεων παρέστησαν η Εισηγήτρια (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μαρία Παναγοηλιοπούλου και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, βάσει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση Μελέτης, με τίτλο «*Σχέδιο Προληπτικής Μείωσης της Πλημμυρικής Διακινδύνευσης των Οικισμών της Ιθάκης από Πλημμυρικά Φαινόμενα σε Συνθήκες Κλιματικής Κρίσης*», εκτιμώμενης αξίας διακοσίων ογδόντα πέντε χιλιάδων εννιακοσίων πενήντα εννέα ευρώ και είκοσι τεσσάρων λεπτών (285.959,24€), μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ 24%.

Με το αρ. πρωτ. 957/17.01.2023 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 271/17.01.2023) αίτημα προς την Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή), όπως συμπληρώθηκε με το αρ. εισερχ. 884/14.02.2023 έγγραφο, η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, κατ' εφαρμογή του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, προκειμένου να προσφύγει σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση της ως άνω σύμβασης.

I. Ιστορικό – Πραγματικά περιστατικά

Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής:

1. Το υπό εξέταση αίτημα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, αφορά στη Μελέτη έργων τα οποία εντάσσονται στο γενικότερο πλαίσιο ολοκληρωμένης διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου (ΕΛ02), στο οποίο ανήκει και το σύμπλεγμα των Ιονίων νήσων και η Ιθάκη.

Σε εφαρμογή του άρθρου 6 της υπ' αριθμ. Η.Π. 31822/1542/2010 Κοινής Υπουργικής Απόφασης (Β' 1108), όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 της υπ' αριθμ. 177772/924/2017 όμοιας Απόφασης (Β' 2140), σε συνδυασμό με το άρθρο 7 της Οδηγίας 2007/60/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2007 «για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας», εκδόθηκε η υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρεΓΥ/41356/323/2018 Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (Β' 2691), με τίτλο «*Έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου (ΕΛ02) και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων*».

Στο εν λόγω Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ) των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου (ΕΛ02), παρέχονται οι ενδεδειγμένες λύσεις, με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της περιοχής, για την πρόληψη, τη μείωση των κινδύνων επέλευσης ζημιών από πλημμύρες στην υγεία και στο περιβάλλον, στην πολιτιστική κληρονομιά και στην οικονομική δραστηριότητα, καθώς και στην αποκατάσταση των ζημιών από πλημμύρες. Στην ανωτέρω απόφαση αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι: “[...] Ο προγραμματισμός έργων και δράσεων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας και τα ύδατα θα πρέπει να υλοποιείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ ΕΛ02.[...]”.

Σύμφωνα με το εν λόγω εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ), έχει καταρτιστεί πρόγραμμα μέτρων, το οποίο καλύπτει όλες τις πτυχές της διαχείρισης και αξιολόγησης των κινδύνων της πλημμύρας, βάσει των αποτελεσμάτων των Χαρτών Επικινδυνότητας και των Χαρτών Κινδύνων Πλημμύρας που κινείται σε τέσσερις άξονες: Πρόληψη, Προστασία, Ετοιμότητα και Αποκατάσταση και αφορά στις Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας.

Η Ιθάκη δεν συμπεριλαμβάνεται στις περιοχές Υψηλού Κινδύνου βάσει του προαναφερθέντος ΣΔΚΠ, που εκπονήθηκε το 2018.

Περαιτέρω, με το αρ. πρωτ. οικ. 135202/13.02.2018 έγγραφο του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα την «Χρηματοδότηση δράσεων των Προγραμμάτων Μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας σε περιοχές εκτός Ζωνών Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας όλων των Υδατικών Διαμερισμάτων», παρέχεται η δυνατότητα χρηματοδότησης των έργων και δράσεων του Προγράμματος Μέτρων και για τις περιοχές οι οποίες δεν ανήκουν στις Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας της Προκαταρκτικής Αξιολόγησης Κινδύνων Πλημμύρας, εφόσον εξασφαλίζεται η συμβατότητα αυτών με τους στόχους του Οικείου Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας και τις προβλέψεις του Προγράμματος Μέτρων, υπό την προϋπόθεση το προτεινόμενο έργο ή δραστηριότητα να αφορά σε περιοχές οι οποίες έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας λόγω πλημμύρας τουλάχιστον μία φορά, σε εφαρμογή του ν. 3013/2012 (ΦΕΚ 102/Α/2002), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με τον ν. 4249/2014 (ΦΕΚ 87/Α/2014) και της Εγκυκλίου της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας με αρ. Πρωτ. 2300/29.03.2016 «Θεσμικό Πλαίσιο και Κατευθυντήριες Οδηγίες για την κήρυξη περιοχών σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης Πολιτικής Προστασίας» (ΑΔΑ: ΩΜΣΚ465ΦΘΕ-ΒΞ).

1.1. Εν προκειμένω, μετά τα πλημμυρικά φαινόμενα που προέκυψαν κατά την εκδήλωση των Μεσογειακών Κυκλώνων «Ιανός» (17.09.2020) και «Μπάλλος» (14.10.2021), αντίστοιχα, η νήσος Ιθάκη κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Συγκεκριμένα, δυνάμει της με αρ. 6895/18.09.2020 Απόφασης του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας (ΑΔΑ: ΨΠΓΠ46ΜΤΛΒ-1ΔΝ), η Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνίας και Ιθάκης κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Η εν λόγω απόφαση είναι η πρώτη (1η) σε μία σειρά πέντε (5) διαδοχικών αποφάσεων κήρυξης της νήσου σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης έως και την 20.03.2023, ήτοι των αποφάσεων υπ’ αριθ. 2072/17-03-2021 (ΑΔΑ: Ρ22Λ46ΜΤΛΒ-5Κ7), 7889/06-09-2021 (ΑΔΑ:

6ΧΞΦ46ΜΤΛΒ-ΩΒΒ), 1491/15-03-2022 (ΑΔΑ: 920Κ46ΝΠΙΘ-Τ3Γ) και Α1368/08-09-2022 (ΑΔΑ: 610446ΝΠΙΘ-024).

1.2. Σύμφωνα με την έκθεση τεκμηρίωσης του αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, η εκδήλωση του Μεσογειακού κυκλώνα «Μπάλλος» την 14η Οκτωβρίου 2021 προκάλεσε εκτεταμένες ζημιές λόγω του τεράστιου όγκου υδάτων που δέχτηκε η Ιθάκη, ενώ παράλληλα μεγάλοι όγκοι φερτών υλικών μεταφέρθηκαν κατάντη, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση της παροχρητευτικής ικανότητας των κύριων ρεμάτων που καταλήγουν στο Βαθύ, αλλά και των ρεμάτων των οικισμών Κιόνι και Φρίκες. Καταστροφές υπέστη, επίσης, το νησί και κατά τη διάρκεια της επέλασης του Μεσογειακού κυκλώνα «Ιανός» (17.09.2020), ένα έτος πριν την εκδήλωση του κυκλώνα «Μπάλλος». Χαρακτηριστικό του μεγέθους των επιπτώσεων των ακραίων αυτών καιρικών φαινομένων στο νησί της Ιθάκης, σύμφωνα με την ανωτέρω έκθεση, αποτελεί το γεγονός ότι καιρικά φαινόμενα μικρότερης κλίμακας που ακολούθησαν, προκάλεσαν μεγαλύτερες του αναμενόμενου ζημιές στις υποδομές του νησιού. (Αναφορικά με την σφοδρότητα του κυκλώνα «Μπάλλος» στο νησί της Ιθάκης βλ. σχετικά <https://corfutvnews.gr/o-mpallos-dielyse-tin-ithaki-spasame-ta-mouragia-stin-paralia-gia-na-fygei-to-nero-sti-thalassa/>, αλλά και το σύνολο των διαδικτυακών ειδησεογραφικών τόπων).

1.3. Την 01.04.2022, το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, που συστάθηκε με το π.δ 70/2021 (Α 161/09.09.2021), διενήργησε αυτοψία στο νησί της Ιθάκης κατά την οποία διαπιστώθηκαν οι ζημιές που προκλήθηκαν από την κακοκαιρία «Μπάλλος» και εντοπίστηκαν οι περιοχές και τα ρέματα που χρήζουν κατάλληλων έργων, προκειμένου να θωρακιστεί το νησί έναντι παρόμοιων μελλοντικών πλημμυρικών φαινομένων.

1.4. Κατά τα διαλαμβανόμενα στην ανωτέρω έκθεση, η κλιματική κρίση “[...] αναμένεται μετά βεβαιότητας να επιτείνει την ένταση και τη συχνότητα ανάλογων καιρικών φαινομένων [...] και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητο να μελετηθούν και να υλοποιηθούν άμεσα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας που θα μπορέσουν να μετριάσουν τις επιπτώσεις από την εκδήλωση παρόμοιων φαινομένων στο νησί της Ιθάκης και να συμβάλουν στην προστασία της ανθρώπινης ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών [...]”. Στην ίδια έκθεση αναφέρεται, επίσης, ότι “[...] η πρόληψη θεωρείται ένα από τα πιο σημαντικά κομμάτια διαχείρισης καταστροφών στον κόσμο, αφού συμβάλλει αναντίρρητα στην ταχεία και αποτελεσματική ανταπόκριση της Πολιτικής Προστασίας και κατ’ επέκταση στη διάσωση ανθρώπινων ζωών και στη μείωση των υλικών ζημιών. Στην προκειμένη περίπτωση για την ελαχιστοποίηση των προαναφερθέντων κινδύνων απαιτείται, άνευ ουδεμίας χρονοτριβής η εκπόνηση μελέτης για την προληπτική μείωση της διακινδύνευσης των οικισμών της Ιθάκης από πλημμυρικά φαινόμενα [...]”. Στο εν λόγω πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή προτίθεται να αναθέσει την εκπόνηση μελέτης με τίτλο «Σχέδιο Προληπτικής Μείωσης της Πλημμυρικής Διακινδύνευσης των Οικισμών της Ιθάκης από Πλημμυρικά Φαινόμενα σε Συνθήκες Κλιματικής Κρίσης»

1.5. Για την ανάθεση της ως άνω Μελέτης, που αφορά σε τρία υδατορέματα που εκβάλλουν στο Βαθύ (ρέμα Περαχωρίου, Παλιοπόταμος και ρέμα Νερόβουλου), στο ρέμα Φρικών και στο ρέμα Κιονιού στη Βόρεια Ιθάκη και δεδομένου ότι η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, στην οποία υπάγεται η νήσος Ιθάκη, «δεν δύναται να καλύψει τη δεδομένη χρονική στιγμή τις απαιτήσεις εν γένει σε πόρους για να ανταποκριθεί στην υλοποίησή της», κατόπιν σχετικών ενεργειών της αιτούσας που θα εκτεθούν αναλυτικά στη συνέχεια, υπεγράφη στις 03.11.2022 Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ της Περιφέρειας

Ιονίων Νήσων και του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, σύμφωνα με την οποία η αιτούσα, ως αναθέτουσα αρχή, θα προβεί με τη διαδικασία του κατεπείγοντος, μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, στην ανάθεση της εν λόγω μελέτης, η οποία θα παραδοθεί στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.

1.6. Αναλυτικότερα, το Σχέδιο Προληπτικής Μείωσης της Πλημμυρικής Διακινδύνευσης των Οικισμών της Ιθάκης από Πλημμυρικά Φαινόμενα σε Συνθήκες Κλιματικής Αλλαγής, όπως περιγράφεται στα υποβληθέντα έγγραφα, αποτελείται από τα ακόλουθα δύο κύρια αντικείμενα μελέτης:

Αντικείμενο μελέτης 1: Μελέτη Έργων Μείωσης της Πλημμυρικής διακινδύνευσης της Νήσου Ιθάκης

Η μελέτη της μείωσης της Πλημμυρικής Διακινδύνευσης σε οικισμούς της Ιθάκης περιλαμβάνει έργα ελέγχου και ρύθμισης των πλημμυρικών ροών (check dams) έξω από τον αστικό ιστό κάθε οικισμού. Ειδικότερα, προβλέπεται να μελετηθούν έργα ελέγχου και ρύθμισης των πλημμυρικών ροών στα ρέματα Νερόβουλου-Περαχωρίου-Παλιοπόταμου που εκβάλλουν στο Βαθύ, καθώς και στα ρέματα Φρικών και Κιονιού των αντίστοιχων οικισμών στα βόρεια του νησιού της Ιθάκης. Με τα έργα αυτά θα επιδιωχθεί η μετρίαση των πλημμυρικών αιχμών (παροχών), η μείωση της διαβρωτικής ικανότητας των ροών των παραπάνω ρεμάτων και η συγκράτηση των φερτών υλικών έξω από τον αστικό ιστό κάθε οικισμού, με αποτέλεσμα της παράλληλη υποβοήθηση των αντιπλημμυρικών έργων διευθέτησης των ρεμάτων που θα μελετηθούν στο πλαίσιο της σκοπούμενης μελέτης.

Υπό την έννοια αυτή η μελέτη των έργων μείωσης της πλημμυρικής διακινδύνευσης των οικισμών της Ιθάκης θα λειτουργήσει συμπληρωματικά και υποστηρικτικά στη Μελέτη Οριοθέτησης-Διευθέτησης των μελετώμενων ρεμάτων του νησιού εξασφαλίζοντας ένα επιπλέον επίπεδο αντιπλημμυρικής προστασίας για τους οικισμούς της Ιθάκης σε συνθήκες κλιματικής κρίσης.

Αντικείμενο μελέτης 2: Μελέτη Οριοθέτησης – Διευθέτησης ρεμάτων της Νήσου Ιθάκης

Το αντικείμενο της μελέτης αυτής περιλαμβάνει τη διερεύνηση τριών κλάδων υδατορεμάτων (Περαχωρίου-Παλιοπόταμου και Νερόβουλου) που εκβάλλουν στο Βαθύ. Με προσομοίωση ανομοιόμορφης ροής θα προσδιορισθεί η πλημμυρική διακινδύνευση του οικισμού τον οποίο διασχίζουν τα παραπάνω ρέματα στο κατάντη τμήμα τους μέχρι την εκβολή τους. Στο πλαίσιο της αντιπλημμυρικής προστασίας του οικισμού θα ελεγχθεί η υφιστάμενη κατάσταση διόδευσης των πλημμυρικών υδάτων μέσω των υδατορεμάτων και θα προταθούν και μελετηθούν τα απαραίτητα έργα διευθέτησης της κοίτης τους, όπου και εάν απαιτείται, για την αντιπλημμυρική προστασία του οικισμού σε συνθήκες Κλιματικής Κρίσης και αστάθειας.

Στο αντικείμενο της μελέτης περιλαμβάνεται και η σύνταξη φακέλου οριοθέτησης για τα ως άνω υδατορέματα σύμφωνα με τον ν. 4258/14 και τις προδιαγραφές της ΚΥΑ αρ. οικ. 140055/2017 (ΦΕΚ 428/Β'/2017). Στη μελέτη αυτή γίνεται υδραυλική προσομοίωση της πλημμυρικής ροής για ένα εύρος συνθηκών και με τη μελέτη οριοθέτησης θα προσδιοριστούν οι οριογραμμές και η ζώνη του υδατορέματος.

Επίσης, θα διερευνηθεί η δυνατότητα διαμόρφωσης συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για πλημμυρικά φαινόμενα, εφόσον κριθεί εφικτό κατά την εκπόνηση της μελέτης ανάλογα και με τα κατά περίπτωση ειδικά δεδομένα της περιοχής μελέτης.

Τέλος, τα έργα αυτά θα σχεδιαστούν σε επίπεδο οριστικής μελέτης, ώστε να είναι ώριμα για δημοπράτηση με ανοικτές ή κλειστές διαγωνιστικές διαδικασίες του ν. 4412/2016.

1.7. Ο προβλεπόμενος χρόνος υλοποίησης της μελέτης με την έγκρισή της και τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης ανέρχεται συνολικά σε εννέα (9) μήνες. Συγκεκριμένα, η μελέτη εκτιμάται ότι θα διαρκέσει τέσσερις (4) μήνες, ενώ οι λοιποί πέντε (5) μήνες αφορούν στο χρονικό διάστημα έγκρισής της και στην εκπόνηση των τευχών δημοπράτησης των έργων (βλ. παρ. Α2 του με αρ. πρωτ. 294/29.04.2022 εγγράφου του Υπουργού Κλιματικής Κρίσης και αντίστοιχα την από 03.11.2022 υπογραφείσα προγραμματική σύμβαση). Δεν γίνεται επιμερισμός του χρόνου σχετικά με τα παραδοτέα του κάθε υποέργου, όπως αυτά ορίζονται στο σχετικό Παράρτημα Ι της αναλυτικής περιγραφής της Προγραμματικής Σύμβασης, καθόσον έχουν χρονική επικάλυψη και ταυτόχρονη εκπόνηση, λόγω του εξαιρετικά επείγοντος και σύντομου διαστήματος υλοποίησης των αντικειμένων της μελέτης. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στο ποσό των 285.959,24 € πλέον ΦΠΑ 24% και η χρηματοδότησή του προέρχεται από Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης / Πράσινη Ανάπτυξη (μέσω της Συλλογικής Απόφασης ΝΑ 253).

II. Νομικό Πλαίσιο

2. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι: «2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη».

III. Νομική Εκτίμηση

3. Το υπό εξέταση αίτημα του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών και συγκεκριμένα δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελέτης η οποία, αφενός λόγω αντικειμένου, αφετέρου λόγω εκτιμώμενης αξίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΚ που ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4412/2016. Επομένως, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του υπό εξέταση αιτήματος, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

4. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016, περιπτώσεις, με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εθνικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (βλ. σχετικώς ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, ΕΥ:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, ΕΥ:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, ΕΥ:C:2016:634, σκέψη 35).

Συναφώς, επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32). Η σχετική δε απόφαση της αναθέτουσας αρχής, πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣτΕ 1747/2011, 1987/2021).

5. Η αναθέτουσα αρχή επικαλείται, ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός της, τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση) η εφαρμογή της οποίας εξαρτάται από τη σωρευτική συνδρομή των ακόλουθων προϋποθέσεων:

α) την ύπαρξη γεγονότος μη δυνάμενου να προβλεφθεί, παρά την επίδειξη από την αναθέτουσα της οφειλόμενης επιμέλειας, β) την ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού και γ) την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ του απρόβλεπτου γεγονότος και του εξ αυτού απορρέοντος κατεπείγοντος.

Περαιτέρω, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογείται για την ανάθεση εκείνων μόνο των εργασιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι για την κάλυψη πάγιων αναγκών, το δε βάρος απόδειξης της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία το φέρει η αρχή που τις επικαλείται (βλ. Ελ. Συν. Τμ. Μείζ. Επτ. Συνθ. 707/2013, VII Τμ. 498, 1167, 1308, 1312/2021, Ε' Κλ. 119, 136/ 2021, ΣτΕ 1987/2021 κ.ά.).

Ως απρόβλεπτες δε περιστάσεις νοούνται τα αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα της ευθύνης της, και τα οποία κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους.

6. Εν προκειμένω, από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα εξής:

6.1. Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτου γεγονότος:

Η αιτούσα επικαλείται ως γενεσιουργό περίσταση της κατεπείγουσας ανάγκης τα έντονα καιρικά φαινόμενα (μεσογειακοί κυκλώνες «Ιανός» και «Μπάλλος») που εκδηλώθηκαν στο νησί της Ιθάκης τον Σεπτέμβριο του 2020 και τον Οκτώβριο του 2021, αντίστοιχα. Από τα εν λόγω φαινόμενα προκλήθηκαν εκτεταμένες καταστροφές, με αποτέλεσμα το νησί να κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, η οποία ισχύει έκτοτε και αδιαλείπτως έως και τον Μάρτιο 2023, με τα έως σήμερα δεδομένα.

Ειδικότερα, όπως ρητά αναφέρθηκε στο ιστορικό, η νήσος Ιθάκη, δεν αποτελούσε περιοχή Υψηλού Κινδύνου βάσει του προαναφερθέντος Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ) και δεν υφίστανται ουσιαστικές αναφορές για το νησί στο εν λόγω Σχέδιο, διότι δεν είχε κηρυχθεί στο παρελθόν σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω πλημμυρικών φαινομένων. Συγκεκριμένα κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης το πρώτον μετά την επέλαση του κυκλώνα «Ιανός» στις 17.09.2020.

Περαιτέρω, ο κυκλώνας «Μπάλλος» έπληξε σφοδρότερα το νησί της Ιθάκης, στο οποίο καταγράφηκε ύψος βροχόπτωσης 345mm σε έκταση 117 km², με αποτέλεσμα οι αρμόδιες υπηρεσίες να αναγκαστούν να καταστρέψουν υφιστάμενες υποδομές του λιμανιού στο Βαθύ, προκειμένου να εκτονωθεί το πλημμυρικό φαινόμενο.

Τα ανωτέρω πρωτοφανή για την περιοχή φαινόμενα που αμφότερα έλαβαν χώρα αρχές φθινοπώρου, συνιστούν αιφνίδια γεγονότα, μη δυνάμενα να προβλεφθούν και υπό συνθήκες άκρας επιμέλειας. Περαιτέρω, ακόμη και εάν ο Δήμος Ιθάκης ή η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, προγραμματίζουν την ανάθεση της μελέτης πριν από τους κυκλώνες, μολοντί η νήσος δεν ανήκε στις περιοχές υψηλού κινδύνου, ή και ευθύς αμέσως μετά την επέλαση του κυκλώνα «Ιανός», η επέλαση του δεύτερου σφοδρότερου για την περιοχή κυκλώνα «Μπάλλος» θα καθιστούσε τυχόν συνταχθείσα και ήδη εγκεκριμένη μελέτη τουλάχιστον ανεπίκαιρη, με συνέπεια την ανάγκη εκπόνησης νέας μελέτης για την αξιολόγηση και αντιμετώπιση των δεδομένων της προκύψασας νέας συνθήκης (βλ. σχετικά Ελ.Συν. Τμήμα 7^ο Απόφαση 575/2022 σκ. 29).

6.2 Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες:

Σύμφωνα με την υποβληθείσα έκθεση τεκμηρίωσης του αιτήματος, η αιτούσα αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης της εν λόγω μελέτης, επικαλείται, μεταξύ άλλων, ότι: “[...] Είναι δε γεγονός και ενδεικτικό της αναγκαιότητας άμεσης εκπόνησης της μελέτης, η έλλειψη υφιστάμενων μελετών και

έργων αντιπλημμυρικής προστασίας στην περιοχή με δεδομένο ότι ακόμη και στο ΣΔΚΠ Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου στο οποίο ανήκει η Ιθάκη δεν υπάρχουν ουσιαστικές αναφορές για το νησί (2018).»... «Υφίσταται κατεπείγουσα ανάγκη ανάθεσης της σχετικής μελέτης που αναμένεται μετά βεβαιότητας να συμβάλει τα μέγιστα στην πρόληψη καταστροφών από πλημμυρικά φαινόμενα στη νήσο Ιθάκη. Γίνεται ευχερώς αντιληπτό ότι δίχως τη μελέτη διευθέτησης-οριοθέτησης των ρεμάτων και δίχως έργα ελέγχου και ρύθμισης των πλημμυρικών ροών έξω από τον αστικό ιστό κάθε οικισμού σημαντικότερα έννομα αγαθά των κατοίκων του νησιού βρίσκονται σε ιδιαίτερα σοβαρό κίνδυνο ο οποίος ενόψει και της διανυόμενης χειμερινής περιόδου αυξάνεται εκθετικά. Συνεπώς υφίσταται άμεση και επιτακτική ανάγκη ανάθεσης της μελέτης, γεγονός που σημαίνει ότι είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση οι οποίες εξ' ορισμού δεν δύνανται να ολοκληρωθούν έγκαιρα.[...]”.

Περαιτέρω, στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι: “[...] Δεδομένου δε ότι ο κίνδυνος εμφάνισης των φαινομένων αυτών είναι ...παρών και μάλιστα ιδιαίτερα επιτακτικός ... ενώ όπως εμπειρικά αποδεικνύεται οι σχετικές καταστροφές από πλημμυρικά φαινόμενα βαίνουν αυξανόμενες σε ένταση αλλά και σε ρυθμό ανά την υφήλιο, προκύπτει ότι είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Τούτο διότι ο σημαντικός χρόνος που θα απαιτείτο για την ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών θα συνεπάγονταν τη μη θωράκιση της υπό κρίση περιοχής από τον εγνωσμένο κίνδυνο πλημμυρικών φαινομένων [...]”.

Συνοψίζοντας, κατά τους ισχυρισμούς της αιτούσας, η επελθούσα κατεπείγουσα ανάγκη “[...] η οποία σαφέστατα προέκυψε από ακραίες και πρωτόγνωρες καταστροφές που βίωσε το νησί της Ιθάκης το αμέσως προηγούμενο χρονικό διάστημα [...]” έγκειται στην ανάγκη κατεπείγουσας εκπόνησης μελέτης Σχεδίου Προληπτικής Μείωσης της Πλημμυρικής Διακινδύνευσης των οικισμών της Ιθάκης με σκοπό την πρόληψη καταστροφών από πλημμυρικά φαινόμενα των οποίων η πιθανότητα εκδήλωσης εκτιμάται πλέον ως υψηλή για την προστασία των έννομων αγαθών των κατοίκων του νησιού, της ζωής και των υποδομών της δημόσιας και ιδιωτικής περιουσίας.

Επισημαίνεται, ότι η ανάγκη αντιμετώπισης των συνεπειών των καταστροφών που προκάλεσαν τα έντονα καιρικά φαινόμενα της 17ης Σεπτεμβρίου 2020 (Ιανός) και της 14ης Οκτωβρίου 2021 (Μπάλλος), συνεχίζει να υφίσταται, όπως αποδεικνύεται από την 5η κατά σειρά απόφαση παράτασης της κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (έως 20.03.2023) του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, προκειμένου να ολοκληρωθεί το έργο της διαχείρισης των ως άνω συνεπειών, σημαντικός άξονας του οποίου αποτελεί η πρόληψη. Είναι δε ορατός ο κίνδυνος εκδήλωσης νέων ανάλογων φαινομένων που δύνανται να προκαλέσουν, ακόμη και με μέτριας έντασης βροχοπτώσεις, κίνδυνο για τη ζωή και την περιουσία των κατοίκων.

Εν προκειμένω, είναι ερευνητέο εάν η κάλυψη των ως άνω επιτακτικών αναγκών έχει ως συνέπεια την αδυναμία τήρησης ακόμη και των πολύ σύντομων προθεσμιών της επισπευσμένης ανοικτής διαδικασίας του άρθ. 27 παρ. 3 ν. 4412/2016 ή της επισπευσμένης κλειστής διαδικασίας του άρθρου 28 παρ. 7 ν. 4412/2016 και να εκτιμηθεί η χρονική απόκλιση του αιτήματος από την ημερομηνία εκδήλωσης της γενεσιουργού της κατεπείγουσας ανάγκης απρόβλεπτης περίπτωσης, σε συνάρτηση και

με τις ενέργειες που έλαβαν χώρα κατά το διαδραμόν χρονικό διάστημα (ad hoc ΔΕΦΑΘ 1495/2022 σκ.10).

Η ενεργοποίηση των απαιτούμενων δράσεων και πρωτοβουλιών, προκειμένου να δρομολογηθούν τα έργα πρόληψης καταστροφών λόγω πλημμυρικής διακινδύνευσης στο νησί, σε συνάρτηση με τη σφοδρότητα των φαινομένων, απαιτούσε υλικοτεχνική υποδομή καθώς και ανθρώπινους πόρους που δεν διέθετε η δημοτική αρχή του μικρού νησιού της Ιθάκης, το οποίο δεν είναι διασυνδεδεμένο με την ηπειρωτική χώρα. Σε κάθε περίπτωση δε, οι ανάγκες που κλήθηκε να αντιμετωπίσει η δημοτική αρχή υπερέβαιναν όχι μόνο το όριο των πάγιων και συνήθων αναγκών της, αλλά και των έκτακτων περιστάσεων που είχε αντιμετωπίσει έως την εκδήλωση των δύο ακραίων καταστροφικών φαινομένων. Επίσης, κατά τον δεδομένο χρόνο ούτε η Περιφέρεια διέθετε τους απαιτούμενους πόρους για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις υλοποίησης των συναφών προληπτικών και αποκαταστατικών δράσεων. Την προσπάθεια των τοπικών φορέων να προστατεύσουν τους οικισμούς του νησιού από τον πλημμυρικό κίνδυνο ανέλαβε να συνδράμει το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, που συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021, για την πρόληψη και αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, των συνεπειών της κλιματικής κρίσης.

Στο πλαίσιο αυτό η αιτούσα προγραμματίσει τη διενέργεια αυτοψίας τον Ιανουάριο του 2022 προς καθορισμό των περαιτέρω ενεργειών για την αντιπλημμυρική θωράκιση της Ιθάκης. Η δράση αυτή αναβλήθηκε για λόγους ανωτέρας βίας και δη επικίνδυνων καιρικών συνθηκών που καθιστούσαν αδύνατη τη μετάβαση στο νησί. Η αυτοψία τελικώς πραγματοποιήθηκε στην Ιθάκη την 01.04.2022 και βάσει αυτής διαπιστώθηκαν οι ζημιές που προέκυψαν από την κακοκαιρία «Μπάλλος» και εντοπίστηκαν τα ρέματα και οι περιοχές στις οποίες πρέπει να γίνουν τα κατάλληλα έργα, προκειμένου να θωρακιστεί το νησί έναντι πλημμυρικών φαινομένων. Με την αριθμ. πρωτ. 26235/118/ 04.04.2022 επιστολή της προς τον Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, η Περιφερειάρχης Ιονίων Νήσων ζήτησε να ενημερωθεί σχετικά με το φυσικό αντικείμενο, το χρονοδιάγραμμα, τους επιστημονικούς εταίρους και το κόστος της μελέτης για την αντιπλημμυρική προστασία του νησιού. Ο οικείος Υπουργός, με το αρ. πρωτ. ΥΠ 294/29-04-2022 έγγραφό του, απέστειλε στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων την «*Πρότυπη Μελέτη αντιπλημμυρικής και αντιτυρικής προστασίας στην Ιθάκη*», στην οποία περιγράφεται το φυσικό αντικείμενο της μελέτης, το χρονοδιάγραμμα και ο προϋπολογισμός, καθορίζονται στοιχεία της προς υπογραφή Προγραμματικής Συμβάσης για την πραγμάτωση του σκοπού αυτού και ορίζεται ότι το Υπουργείο είναι φορέας Συντονισμού, η Περιφέρεια φορέας χρηματοδότησης και ο Δήμος Ιθάκης αναθέτουσα αρχή και κύριος του έργου.

Ακολούθως, συντάχθηκε σχέδιο Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων - Περιφερειακής Ενότητας Κεφαλληνίας & Περιφερειακής Ενότητας Ιθάκης και του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, για τη μελέτη του έργου επείγοντος χαρακτήρα «*Σχέδιο Προληπτικής Μείωσης της Πλημμυρικής Διακινδύνευσης των Οικισμών της Ιθάκης από Πλημμυρικά Φαινόμενα σε Συνθήκες Κλιματικής Κρίσης*», το οποίο απεστάλη στην Περιφέρεια και εν τέλει εγκρίθηκε από την Οικονομική Επιτροπή αυτής, στις 18.10.2022 (βλ. το Απόσπασμα του υπ' αριθμ. 50/18.10.2022 Πρακτικού της Οικονομικής Επιτροπής Περιφέρειας Ιονίων Νήσων).

Περαιτέρω, στις 03.11.2022 το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας προέβη στη σύναψη της Προγραμματικής Συμβάσης με την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Επισημαίνεται ότι, βάσει του τελικού κειμένου της υπογραφείσας Προγραμματικής Σύμβασης, η αιτούσα εξακολουθεί μεν να μην αποτελεί τον κύριο του έργου, πλην όμως, δεν αναλαμβάνει μόνο τον ρόλο του φορέα Συντονισμού, με φορέα χρηματοδότησης την Περιφέρεια και κύριο του έργου τον Δήμο Ιθάκης (βλ. το από 29.04.2022 έγγραφό της προς την Περιφέρεια), αλλά κατέστη αναθέτουσα αρχή και σύμφωνα με το άρθρο 7 της Προγραμματικής Σύμβασης όφειλε να μεριμνήσει, μεταξύ άλλων, για το σύνολο των απαιτούμενων ενεργειών, συμπεριλαμβανόμενης της εξασφάλισης της χρηματοδότησης της μελέτης.

Ακολούθως, στις 15.11.2022, εγκρίθηκε πρόσθετη χρηματοδότηση για την υποβολή πρότασης στο «ΤΠΑ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ» (Υπ' αριθ. 13225/ΓΔΟΥ/ΔΠΔΑ/15-11-2022 ΑΔΑ:61ΕΛ46ΝΠΙΘ-Υ65), στις 20.12.2022 υπεγράφη η Απόφαση Ένταξης της Πράξης από τον Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (Υπ' αριθ. 15350/ΓΔΟΥ/ΔΠΔΑ/20-12-2022 ΑΔΑ:6ΧΘΑ46ΝΠΙΘ-ΘΦΗ) και στις 22.12.2022 υπεγράφη η Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Υπ' αριθ. 125033/22-12-2022 ΑΔΑ:ΨΩΞΙ46ΜΤΑΡ-ΛΡΟ).

Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε έως την υποβολή του υπό κρίση αιτήματος παρίσταται δικαιολογημένο. Ειδικότερα, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι οι καταστροφικοί κυκλώνες εκδηλώθηκαν κατά τη διάρκεια των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας του κορωνοϊού, τα οποία αποδυνάμωσαν δραματικά τη λειτουργία των υπηρεσιών, ιδία δε ο «Ιανός» ανέκυψε μεσούσης της πανδημίας σε ένα μικρό νησί μη διασυνδεδεμένο με την ηπειρωτική χώρα, όπως επίσης και του γεγονότος ότι το οικείο Υπουργείο συστάθηκε ένα χρόνο μετά τον κυκλώνα «Ιανό», η αιτούσα, η οποία κατέστη τελικώς αναθέτουσα αρχή, αναλαμβάνοντας επιπλέον υποχρεώσεις, πέραν του συντονιστικού ρόλου, προέβη σε πλήθος διαδοχικών -σε όρους χρονικής εγγύτητας- ενεργειών, απαραίτητων για την επίτευξη του οριζόμενου στόχου. Υπό τις παρούσες δε συνθήκες, η προσφυγή σε οποιαδήποτε άλλη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης, θα συνεπαγόταν περαιτέρω καθυστέρηση στην υλοποίηση των έργων θωράκισης της υπό κρίση περιοχής, με προφανή συνέπεια την άμεση διακινδύνευση της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων της Ιθάκης από την εκδήλωση νέων πλημμυρικών φαινομένων (Δ.Ε.ΑΘ. 1495/2022).

6.3. Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης:

Από τα στοιχεία που προεκτέθηκαν συνάγεται ότι η επικαλούμενη κατεπείγουσα ανάγκη έναρξης των δράσεων για την υλοποίηση των έργων αντιπλημμυρικής προστασίας της Ιθάκης, συνδέεται αιτωδώς με την εκδήλωση των κυκλώνων, δηλαδή γεγονότων αδιαμφισβήτητα αιφνίδιων, τα οποία δεν ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της αιτούσας. Ειδικότερα, πριν την εκδήλωση των εν λόγω καταστροφικών φαινομένων η Ιθάκη δεν εντασσόταν στις υποψήφιες περιοχές προς ένταξη σε πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας, ως εκ τούτου δεν υφίστατο ανάγκη εκπόνησης σχετικής μελέτης. Σύμφωνα, όμως, με τις προπαρατεθείσες αποφάσεις κήρυξης της νήσου σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται, η επικαλούμενη ανάγκη εκπόνησης της μελέτης κατέστη επιτακτική και κατεπείγουσα. Προς τούτο συνηγορεί και η επιλογή μη επιμερισμού

του χρόνου των παραδοτέων του κάθε υποέργου, όπως αυτά ορίζονται στο σχετικό Παράρτημα Ι της αναλυτικής περιγραφής της Προγραμματικής Σύμβασης, αλλά της ταυτόχρονης εκπόνησής τους. Σημειώνεται ότι η υπό ανάθεση μελέτη αποτελεί το αναγκαίο προκριματικό στάδιο του συνόλου των έργων που απαιτούνται για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος της λήψης των κατάλληλων μέτρων αντιπλημμυρικής προστασίας της νήσου.

6.4. Ως προς την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο.

Επισημαίνεται, ότι στο πλαίσιο κρίσης περί της συνδρομής της συγκεκριμένης προϋπόθεσης, πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς το αναγκαίο μέτρο ανάθεσης της σκοπούμενης σύμβασης. Σημειωτέον, ότι λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της διάταξης, η εφαρμογή της συγκεκριμένης διαδικασίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης επιτρέπεται για την προσωρινή και άμεση κάλυψη των επικαλούμενων κατεπειγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των αναγκών της αναθέτουσας αρχής, για τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα προσφυγής σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το κατ'επίκληση της ανωτέρω διάταξης του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018 , Δ75/2019 και Δ84/2019 Γνώμες της Αρχής).

Εν προκειμένω, από την εξέταση της υποβληθείσας ανάλυσης του προϋπολογισμού της μελέτης και ειδικότερα της προεκτιμώμενης αμοιβής της υπό ανάθεση δημόσιας σύμβασης, διαφαίνεται ο τεχνικά αδιαίρετος χαρακτήρας του προεκτιμηθέντος αντικειμένου αυτής. Με την εν λόγω σύμβαση σκοπείται η εκπόνηση σε ενιαίο στάδιο της μελέτης του Σχεδίου Προληπτικής Μείωσης της Πλημμυρικής Διακινδύνευσης για λογαριασμό της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, το οποίο συνίσταται στην εκπόνηση: α) Μελετών Υδραυλικών Έργων, β) Μελετών Τοπογραφίας, γ) Γεωτεχνικών Μελετών & Ερευνών και δ) Περιβαλλοντικών Μελετών. Τα ανωτέρω έργα θα σχεδιαστούν περαιτέρω σε επίπεδο Οριστικής Μελέτης, ώστε να είναι ώριμα στη συνέχεια για δημοπράτηση με τις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες του ν. 4412/2016.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το αντικείμενο της εξεταζόμενης σύμβασης εντάσσεται στο μέτρο του απολύτως απαραίτητου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016.

Κατά τη γνώμη του Μέλους Αδάμ Καραγλάνη, λεκτέα τα ακόλουθα: το αίτημα της αναθέτουσας αρχής αφορά την ανάθεση μελέτης για την υλοποίηση σχεδίου προληπτικής μείωσης της πλημμυρικής διακινδύνευσης των οικισμών της νήσου Ιθάκης. Η υλοποίηση της μελέτης αυτής εκτιμάται από την ίδια την αναθέτουσα αρχή σε **εννέα (9) μήνες** από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης. Η ανάγκη για την υλοποίηση του σχεδίου αναδείχθηκε εξ αφορμής δύο μεσογειακών κυκλώνων («Ιανός» και «Μπάλλος»), οι οποίοι εκδηλώθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2020 και τον Οκτώβριο του 2021 αντίστοιχα. Ωστόσο, όπως αναφέρει και η ίδια η αιτούσα, η υπό ανάθεση σύμβαση δεν αφορά σε αποκατάσταση των ζημιών που προκάλεσαν τα δύο ανωτέρω καιρικά φαινόμενα, αλλά σε μελέτη για προληπτικό σχέδιο «προκειμένου να θωρακιστεί το νησί έναντι παρόμοιων μελλοντικών πλημμυρικών φαινομένων». Επικαλείται δε ως απρόβλεπτη περίπτωση, κατά την έννοια του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ'.

του ν. 4412/2016, πέραν των ως άνω δύο φαινομένων (τα οποία πράγματι αποτελούν απρόβλεπτα γεγονότα), και προς «κάλυψη» της σημαντικής χρονικής απόστασης που χωρίζει τα φαινόμενα αυτά από την υποβολή του υπό εξέταση αιτήματος, τον κίνδυνο νέων καταστροφών από μελλοντικά φαινόμενα, ιδίως λόγω και της κλιματικής κρίσης (τα οποία ωστόσο αποτελούν μία πιθανότητα ανεξάρτητα της εκδήλωσης των ανωτέρω κυκλώνων). Επιπλέον, η αιτούσα ισχυρίζεται ότι η μελέτη πρέπει να εκπονηθεί χωρίς χρονοτριβή **«ενόψει της χειμερινής περιόδου που διανύουμε»**. Με βάση τα ανωτέρω, ωστόσο, και χωρίς επ' ουδενί να παραγνωρίζεται ή να αμφισβητείται η σημασία και η ανάγκη άρτιας και έγκαιρης αντιπλημμυρικής θωράκισης του νησιού, **δεν τεκμηριώνεται** ότι η ανάθεση της εν λόγω σύμβασης **δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες (διαγωνιστικές) διαδικασίες**, με τις οποίες εξασφαλίζεται κατά τεκμήριο μεγαλύτερος βαθμός ανταγωνισμού προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος. Και τούτο διότι (α) η σύμβαση αφορά μελέτη για ένα προληπτικό σχέδιο ενόψει μελλοντικής εκδήλωσης τυχόν πλημμυρικών φαινομένων («μείωση διακινδύνευσης»), (β) η αντιπλημμυρική θωράκιση θα επέλθει με την υλοποίηση των σχετικών έργων σε εκτέλεση της υπό ανάθεση μελέτης και όχι με την ίδια τη μελέτη, (γ) η υλοποίηση της μελέτης τοποθετείται σε εννέα (9) μήνες από την υπογραφή της σύμβασης. **Επομένως, ο ισχυρισμός της αιτούσας ότι «ο σημαντικός χρόνος που θα απαιτείτο για την ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών θα συνεπάγονταν τη μη θωράκιση της υπό κρίση περιοχής από τον εγνωσμένο κίνδυνο πλημμυρικών φαινομένων για όλη τη χειμερινή περίοδο» είναι αβάσιμος, καθώς δεδομένα η τρέχουσα χειμερινή περίοδος βρίσκεται στο τέλος της, η δε επικαλούμενη ως κατεπείγουσα θωράκιση του νησιού δεν θα ολοκληρωθεί πριν την πάροδο τουλάχιστον εννέα (9) μηνών, πλέον του χρόνου που θα απαιτηθεί για την ανάθεση και την εκτέλεση των σχετικών έργων**. Πέραν των ανωτέρω, δεν μπορεί να παραγνωριστεί και το γεγονός ότι από την εκδήλωση του πρώτου ως άνω κυκλώνα (09/2020) έως την υποβολή του αιτήματος (01/2023) διέτρεξε ένα σημαντικό χρονικό διάστημα πλέον των δύο ετών (και πλέον του ενός έτους από τον δεύτερο κυκλώνα), χωρίς ενδιάμεσα (τουλάχιστον μέχρι τον Απρίλιο του 2022) να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την επίτευξη της υλοποίησης του αντιπλημμυρικού σχεδιασμού, για την οποία μάλιστα υπήρχε δυνατότητα χρηματοδότησης ήδη από το 2020.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή

Αποφασίζει, κατά πλειοψηφία, την παροχή σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση Μελέτης, με τίτλο «Σχέδιο Προληπτικής Μείωσης της Πλημμυρικής Διακινδύνευσης των Οικισμών της Ιθάκης από Πλημμυρικά Φαινόμενα σε Συνθήκες Κλιματικής Κρίσης», εκτιμώμενης αξίας διακοσίων ογδόντα πέντε χιλιάδων εννιακοσίων πενήντα εννέα ευρώ και είκοσι τεσσάρων

λεπτών (285.959,24€), μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ 24%, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 10 Φεβρουαρίου 2023

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοδοκάτου